

DE PLATE

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:	SECRETARIS:	PENNINGMEESTER:	REKENING:
A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN	J.F. FALISE	750-9109554-54 of
IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE	

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 17 Nr. 5-8 Mei-Augustus 88

VOOR DE INHOUDSTAFEL VAN DIT NUMMER, ZIE DE LAATSTE BLADZIJDE.

MEI- EN JUNI - ACTIVITEIT

De Oostendse Heemkring "De Plate" heeft de eer en het genoegen zijn leden en belangstellenden uit te nodigen tot de volgende activiteiten :

A. EERSTE MEI - ACTIVITEIT

In de reeks KEN UW STAD een wandelvoordracht

op zaterdag 14 mei 1988 om 14 uur

met een bezoek aan de Kerk van de Dominikanen (de Paterskerk) in de Christinastraat onder leiding van ons Bestuurslid de heer Jean Pierre FALISE.

Gebouwd naar de plannen van de Gentse architect, August VAN ASSCHE, ingewijd op 23 september 1883. De kerk, die gewijd is aan de Heilige Catharina van Sienna, is een verkleinde weergave van de vroegere Dominikanenkerk van Gent die in de tweede helft van de 19de eeuw verdween maar die in haar tijd een uniek monument was in Europa. De kerk heeft een stemmig interieur en een schat van kerkelijke bezienswaardigheden. Hierover wordt U echter, op deskundige wijze, en uitvoerig ingelicht door onze kerkkenner bij uitstek de heer J.P. FALISE.

Een enige gelegenheid om op een degelijke manier kennis te maken met deze kerk.

Noteer deze datum in Uw agenda en mis hem niet. Zoals steeds zijn ook niet-leden van harte welkom. Bijeenkomst aan de kerk (Christinastraat) om 13u55 (let op : het bezoek begint om 14 uur en niet om 15 uur zoals aangekondigd in het jaarprogramma). Men zegge het voort.

B. TWEDE MEI - ACTIVITEIT

In de reeks AVONDVOORDRACHTEN een filmvoordracht die doorgaat

op donderdag 26 mei 1988 om 20u30

in de Conferentiezaal van de V.V.F. Oostende, Dr. Colenstraat 6. De heer Hubert LABYT, architect, maar tevens kunstschilder en

cineast commentarieert en toont ons twee door hem zelf gemaakte 16 mm films over het thema

LEOPOLD II, URBANIST VAN OOSTENDE

Het eerste filmpje draagt als titel "SEASIDE VERNACULAR". Het toont de Engelse kuststeden Eastbourne en Brighton die Koning Leopold II destijds als voorbeeld nam voor de uitbouw van Oostende. Deze film haalde zilver in de nationale N.A.B. wedstrijd te Leuven in 1982.

Met de tweede film "AAN ONZE GENIALE BESCHERMER" maken we een historische wandeling doorheen de stad Oostende. Deze film werd bekroond met de "Zilveren Plus Medaille" in de nationale wedstrijd N.A.B. "Nederlandstalige Amateurfilm België" in 1987, met de "Medaille van Minister Dewael" als film met de beste culturele inhoud, met de 3de prijs in de reeks Documentaire Films tijdens het Benelux Festival 1987 te Oostende en met diverse andere Provinciale en Stedelijke prijzen.

Om een inzicht te krijgen van de invloed van Leopold II op Oostende en wat er nog van mooie zaken in Uw stad staan, moet U deze films beslist zien.

Zoals steeds is de toegang vrij en kosteloos ook voor niet-leden. Elk zegge het voort.

C. JUNI - ACTIVITEIT. JAARLIJKSE STUDIEREIS

Onze jaarlijkse studiereis gaat dit jaar door op :

zondag 12 juni 1988

Wij starten om 08u45 stipt voor het Vredegerecht op het Canada-plein.

Om kwart voor tien bereiken we Kortrijk waar we in het Gasthof DEN TUIN op een lekkere tas koffie vergast worden.

Een stadswandeling laat ons kennis maken met de belangrijkste monumenten uit de Kortrijkse geschiedenis. We bezoeken de Historische zalen van het Stadhuis met zijn prachtige schouwen en muurschilderijen. Op de Grote Markt houden we even halt aan het Belfort, waar Manten en Kalle de uren slaan. Honderd meter verder gaan we in een oase van rust middenin de stad het unieke begijnhof Sinte-Elisabeth binnen. We lopen over de bochtige kasseistraatjes, tussen de witgekalkte huisjes. In de nabijgelegen, 13de eeuwse O.L.Vrouwekerk, met haar rijk interieur, kijken we even naar de zoldering waar de gulden sporen hangen. Vooral de Gravenkapel, gebouwd in opdracht van Lodewijk VAN MALE, is fascinerend. Een stuk Vlaamse historie herleeft midden de muurschilderijen. Over de Leiebrug, langsheen de majestatische Broeltorens, kunnen we even binnenwippen in het Stedelijk Museum. Vooral een merkwaardige Keramiekverzameling en talrijke schilderijen van Roeland SAVERY zullen de aandacht trekken.

Om 12u30 steken we de voeten onder tafel in het Gasthof DEN TUIN waar men ons de volgende menu serveert :

- soep van de dag
- Kortrijkse bil met wat er bij hoort
- dessert

Drank is zelf te bestellen en te betalen.

Omstreeks 14 uur zetten we terug aan want om 14u30 worden we verwacht in het Nationaal Schoeiselmuseum te Izegem. Om 15u45 bezoeken we het Nationaal Borstelmuseum.

We besluiten deze gevulde dag met "een glasje en een plasje" in een van de oude Izegemse herbergen. Een vlotte terugrit brengt ons, traditiegetrouw, voor het avondmaal terug te Oostende.

Inschrijvingen gebeuren door storting van 700 Fr op postrekening 000-0507753-55

Jan Dreesen, Rode Kruisstraat 4
8400 Oostende

met vermelding : deelname aan de Kortrijkreis met... personen. In de prijs is inbegrepen, carreis, koffie bij aankomst, middagmaal en alle toegangen met begeleiding in groepsverband.

De inschrijvingen worden afgesloten op 1 juni. Er zijn maar 54 plaatsen voorzien. Zorg dat je erbij bent.

J.B. DREESEN

WILLIAM GOOLD

In zijn artikel over W. GOOLD ("De Plate februari 1988, p. 45) schrijft Dhr. D. VERSTRAETE in voetnota 2 dat ik de naam spel met OU. Hier moet een misverstand steken want niet ik, maar de klerk die het originele document neerpande spelt de naam zó, op die manier volgt hij de schrijftrant van de individuen zélf, ten bewijze waarvan hun eigen handtekeningen uit Oostendse documenten tussen 1714 en 1751. Hieruit blijkt ook dat een tak van de familie de vorm OO gebruikte (de opgegeven handtekeningen horen toe aan drie broers). Ikzelf heb de vorm OA nooit ontmoet, tot nu toe.

Het discussiepunt mag dan onbenullig lijken, het kan slechts de betrachting zijn van elkeen van ons, de geïnteresseerde lezer nauwkeurig voor te lichten. Dit is dan ook de enige bedoeling van deze aanmerking bij het artikel dat ik overigens hoogst interessant vond. Mogen er nog veel volgen.

Jan COOPMAN

Jacobus Goold
Anna Jacobella Goold
Jean Goold
John Goold
John Goold
Jan Goold
Stephen Goold
Jan Goold
Edward Goold
Ben Goold
Mits. Goold

EEN MARKTLIED OVER
DE GEBROEDERS DE GRAVE

door Jef KLAUSING

De gebroeders DE GRAVE hebben met hun avonturen heel wat stof laten opwaaien over het land en tot buiten de grenzen. Er werd heel wat over hen geschreven, met inbegrip van een toneelstuk en het is dan ook begrijpelijk dat de marktzangers voldoende stof vonden in hun tegenkomsten om er liederen over te maken, te zingen en te verspreiden.

In de verzameling van R. HESSEL zit een lied over de "Triomfante-lijke terugkeer in België" van de Gebroeders DE GRAVE, dat hier weergegeven wordt.

Het lied moet gemaakt geweest zijn op het ogenblik dat het bericht van de genadeverlening gekend was, en nog vóór hun terugkeer in het land. De dichter heeft het immers over "stappen die aangewend worden om hen triomfantelijk te ontvangen" en verder is ook spraak van de moeder die hen te Boom opwacht. De moeder is, volgens de bronnen die ik heb kunnen raadplegen, overleden vóór hun terugkeer. Dat laat toe te veronderstellen dat het lied rond 1900 geschreven en verspreid is geworden. Men mag het bijgevolg aanzien als een der eerste litteraire (?) stukken die over de gebroeders DE GRAVE gepubliceerd werden.

Met de melodie zullen de liefhebbers-lezers zeker geen moeite hebben. Om de triomfantelijke terugkeer te bezingen, greep de dichter naar de melodie van het Belgische Volkslied, wat zeker wel paste bij de viering van deze "nationale helden".

ONSCULD DER GEBROEDERS DE GRAEVE
(Officieel erkend)
HUNNE TRIOMFANTELIJKE TERUGKEER IN BELGIË

1.

Wat blijde mare komt men in 't land ontvangen !
Men ziet hoe weer de onschuld zegepraalt,
Van twee gebroeders, die onschuldig gevangen,
Roemrijk hun vrijheid weër hebben behaald
In Frankrijk dat zij waren verwezen,
Over drie jaar onschuldig tot de dood
Door eene dwaling die nu is bewezen,
Voor d'arme jongens, wat een blijdschap groot ! (bis)

2.

Met vele vreugde werd die tijding vernomen
Door gansch het land, maar 't meest van al te Boom
Al door de moeder van dees twee brave zonen
Die in dit dorp gevestigd had haar woon,
En vroeger met haar broeders in Oostende
Door iedereen geacht werd en bemind;
Daarom men ook zooveel moeite aanwende
Voor de vrijheid harer zonen gezwind. (bis)

3.

Nu eindelijk den dag is aangekomen
Waarop hun onschuld openlijk erkend,
Door gansch Europa met vreugde wordt vernomen,
Heeft d'Overheid reeds stappen aangewend,

Om triomfantelijk hun te ontvangen,
't Oostende en in de gemeente Boom,
Waar dat hun brave moeder, met verlangen
Reeds 't uur verbeid van d'aankomst harer zoons ! (bis)

4.
Voor dees twee brave broeders wat een vreugde !
en wat triomf voor gansch ons Belgenland !
Dat zich in deze vrijheidsstelling verheugde,
Want hunnen naam was in elks hert geplant.
Ja niemand kon aan hunne schuld gelooven,
Waarvoor dat zij drij jaar hebben gezocht,
In Frankrijk bij moordenaars en boeven
Hetwelk hier maakte zoo een groot gerucht. (bis)

5.
Spiegelt u hier, gij brave jongelieden
En leeft altijd als de broeders De Graev'
In eer en deugd geacht door brave lieden
Wordt gij dan steeds, wanneer gij u houdt braaf
En als u dan een ongeluk komt treffen,
Komt vroeg of laat uw onschuld aan het licht,
Zoo gij in mijn gezang hier kunt beseffen
Dat ik te hunner eere heb gedicht. (bis)

Als dichter, zanger en uitgever is Cornelis JANSSENS vermeld.
JANSSENS werd geboren te Hoogstraten, over de datum is men niet
zeker : 1841 of 1851. Hij was schrijnwerker en werkte achtereen-
volgens te Gent, Antwerpen, Turnhout en tenslotte te Herentals.

Cornelis JANSSENS was een zeer vruchtbaar dichter. Hij schreef
niet enkel de teksten die hij zelf zong, hij maakte ook liederen
voor andere marktzangers.

Van 1895 trad hij op in het gezelschap van een of meer van zijn
zonen. Hij kon geen blad voor de mond houden en gedurende de
eerste wereldoorlog schreef, zong en verspreidde hij een spotlied
op Keizer Wilhelm II, waarvoor hij aangehouden werd en naar Duits-
land gedeporteerd. Hij stierf in gevangenschap te Neuhaus op 28
october 1918.

WERKEN IN DE MONTGOMERYDOK

De HYDRO SOIL SERVICES (HSS) een gezamenlijke onderneming (joint
venture) van DREDGING INTERNATIONAL uit Zwijndrecht en SMET BORING
uit Dessel, die ook als onderaannemer op de tunnelwerf in Dover
aanwezig zijn, voert op dit ogenblik versterkingswerken uit aan
onze Oostendse Vistrap.

Dergelijke havenrenovaties wordt ongeveer 60 % goedkoper geacht
dan nieuwbouw en bestaat uit het aanbrengen van korrosiebestendige
grondankers en het inspuiten onder hoge druk van cement in de
afkolvende of ondermijnde havenmuren.

Zo weet U meteen wat er op het "hefplatvorm" in de Montgomerydok
gebeurd en kunt U de dokumentatiemap over de haven van Oostende
met een gegeven bijvullen.

(Bron : De Standaard 12 + 13 maart 1988).

J.B. DREESSEN

door Ann CASIER

In de vele vorige afleveringen van deze bijdragenreeks, aanvankelijk verzorgd door Norbert HOSTYN, later overgenomen door Ann CASIER nadat ze een schitterende licenciaats-thesis aan het "Oostends Muziekleven 1852-1914" wijdde defileerden de vele grote en minder grote musici die het muziekleven ter Kursale hebben "gemaakt". Nu komt het orkest als dusdanig aan de beurt.

De Redactie

Samenstelling en evolutie

Bij de oprichting van het Kursaal in 1852 was er geen sprake van een eigen en vast symfonisch orkest. De muziek was aanvankelijk op ontspanning gericht, de bals werden in het begin verzorgd door een pianist eventueel met violist. De muziekkorpsen van de gast-regimenten verzorgden er wekelijks de concerten. Ook contacteerde de Kursaaldirectie af en toe een groep of een solist. In 1865 is er in de pers voor het eerst sprake van een Kursaalorkest (1). Dit orkest moest instaan voor de begeleiding van een aantal zangsterren op een Casinoconcert. De vier solisten waren de wereldberoemde Adeline PATTI, BRIGNOLI (eerste tenor aan het Italiaans theater van Parijs en aan Covent Garden), SCALESE (komisch zanger aan het Italiaans theater van Parijs en aan het theater van de Britse koningin) en AMADIO (eerste bariton aan het Napels theater). Ze zongen vooral aria's van Italiaanse componisten : BELLINI, ROSSINI, DONIZETTI, FLOTOW en VERDI. Het concert slaagde uitstekend en bracht dan ook 9.600 fr op.

Van het Casinoconcert van 2 september 1865 door het Kursaalorkest, met koor Cercle Caecilia en enkele solisten is het programma volledig bekend (2).

1. Ouverture du Cheval de bronze (orchestre)	AUBER
2. Choeur d'introduction de Lara (Cercle Caecilia avec accompagnement d'orchestre)	MAILLARD
3. Qui vive, romance (J. BUSSCHAERT)	L. AMAT
4. Les arpèges, caprices pour violon (Violon : YERNA, violoncelle : NEVEJANS)	VIEUXTEMPS
5. Air des Noces de Jeannette (A. LAMBELÉ)	MASSÉ
6. Choeur "Dans la forêt"	KUKEN
7. Fantaisie pour orchestre : "Un jour d'été en Norvège"	WIMMERS (sic i.p.v. WILMERS)
8. L'Angelus, chant (LAMBELÉ)	BENOIT
9. Réverie pour violon (YERNA)	VIEUXTEMPS
10. Duo de Sémiramide (LAMBELÉ, BUSSCHAERT)	ROSSINI
11. Mazurka (choeur et orchestre)	ROCHEBLAVE

In 1866, misschien reeds eerder, stond MERCK aan het hoofd van het orkest. In 1867 werd hij vervangen door SINGELÉE. Praktisch dagelijks gaf men een concert in het Kursaal en verder werkte het orkest mee aan de Casinoconcerten. Het seizoen liep van begin juli tot half september. In 1868 had men niet minder dan negen concerten per week : 5 symfonie- en 4 harmonieconcerten, om van de onvoorziene maar niet te spreken (3).

Uit hoeveel leden het orkest in deze periode bestond, is niet bekend. Erg talrijk waren ze waarschijnlijk niet. Hoewel de uitvoeringen meestal een goede kritiek kregen, werden het Kursaalorkest en het militaire harmoniekorps als twee rivaliserende groepen beschouwd (4).

De namen van de aanvoerders-solisten van iedere instrumentengroep (zie lijst op het einde van deze paragraaf) werden wel regelmatig vermeld, doch hoeveel lessenaars elke groep telde werd (angstvallig?) verzwegen. Dirigent SINGELÉE bracht veel stukken met solistische optredens. Zo'n werken werden waarschijnlijk ingeschakeld om de aandacht van het publiek te trekken. De naar voor gebrachte muziek werd nog te veel als ideaal conversatiekader gezien. Daarom maande L'Echo d'Ostende de mensen dan ook tot stilte aan, vooral tijdens de solo-passages (5). De laatste concerten van het seizoen 1870 werden door hulpdirigent ROGIER, de leider van het Casino-dansorkest, geleid; dirigent SINGELÉE werd opgeëist door het Brussels Munttheater (6).

Daar het Kursaalorkest slechts in de zomermaanden functioneerde, hadden alle orkestleden nog een andere bron van inkomsten. De meeste onder hen waren leraar-instrument of ergens anders orkestlid en koppelden een vakantie aan zee met een aangename bijverdienste. Slechts een kleine minderheid onder hen waren Oostendenaars. Hun hoofdactiviteiten in 1872 zagen er als volgt uit (7) :

MAUHIN : viool-solo, lyrisch theater van Parijs.
SAUVEUR : piston, professor aan het conservatorium te Gent.
CRÉTIN : cello (eerste prijs conservatorium Brussel).
WILLAME : fluit, professor aan het conservatorium van Mons.
VANDER AA : klarinet, professor te Oostende.
EEMANS : hoorn (eerste prijs conservatorium Brussel).
BERNARD : hobo, koninklijk theater Luik.

De pers schreef over hen dat : het symfonieorkest een talrijk, uitgelezen en gedisciplineerd ensemble is, dat zich met liefdevolle perfectie identificeert met de schoonheid van het gespeelde werk (8). Deze bloemrijke taal was toch wat overdreven. Waarschijnlijk waren onder de orkestleden heel wat mensen die niet eens een eerste prijs hadden. Slechts een kleine minderheid van het publiek slaagde erin de goede bedoelingen van het orkest te volgen. Zo deed SINGELÉE tijdens een concert het orkest een tijdlang stoppen, vanwege het kabaal in de zaal (9). De krant opperde dat dit de ideale gelegenheid was om het rondwandelen tijdens de concerten te verbieden.

In 1874 kwam de 16-jarige, pas afgestudeerde Eugène YSAYE, als tweede violist, het orkest versterken. Hij werd bewonderd om zijn zeer expressief spel (10). In 1875 debuteerde het symfonieorkest op 16 juli en de zieke dirigent SINGELÉE werd vervangen door DUHEM en DUMON. Het volgend jaar speelde het orkest op de normale diapason (11). Met het formidabele spel van vioolsolist Eugène YSAYE en onder de vaardige leiding van DUHEM en DUMON boekte het orkest een pijlsnelle vooruitgang. Nochtans begon rond eind 1877-1878 een ware polemiek over de (on)-kunde van beide dirigenten. In een naamloos en een door A. TIBI ondertekend artikel, werden hun prestaties alsook de keuze van hun werken afgebroken. DUHEM en DUMON replikeerden met een lang artikel waarin ze hun verdiensten opsomden. Ze gaven de lijst met de componisten die gespeeld werden : BEETHOVEN, BACH, MENDELSSOHN en andere klassiekers en ook de Belgische componisten die ze niet vergeten waren. (12). Ondanks hun weerlegging op de aantijging dat ze enkel "oude

dingen zonder waarde" uitvoerden, startte het zomerseizoen 1878 in het nieuwe Kursaal met een nieuwe dirigent : Emile PERIER. Deze had uit de grote Belgische steden en uit Parijs een orkest van 65 elite-muzikanten geselecteerd. Bovendien wist hij opnieuw Eugène YSAÏE als eerste violist naar Oostende te lokken. De tweede dirigent werd LEUDET, lid van de Société des concerts de Paris en reeds 15 jaar aan de opera verbonden als viool-solist. Ook aan kamermuziek werkte hij actief mee. La Vedette van Marseille prees het symfonieorkest van 70 (sic) man met heel wat gekende solisten. Stilaan kwam men op het niveau van de internationale erkenning. Dat het muzikale korps bij de toeristen in de smaak viel, bleek uit het feit dat de symfonieconcerten verlengd werden tot 22 in plaats van tot 15 september 1878. Vanaf ditzelfde jaar grepen er per dag twee concerten plaats : meestal een harmonie- en een symfonieconcert, af en toe vervangen door een kamermuziek-uitvoering.

- (1) E.O., 19.08.1865 en 23.08.1865.
- (2) E.O., 02.09.1865.
- (3) E.O., 08.08.1868.
- (4) E.O., 15.07.1870.
- (5) E.O., 05.08.1870.
- (6) E.O., 14.09.1870.
- (7) E.O., 15.07.1872.
- (8) E.O., 20.07.1872.
- (9) E.O., 09.09.1873.
- (10) E.O., 10.09.1874.
- (11) E.O., 16.07.1876. Oostendenaar F. VAN POUCKE wou reeds rond de jaren 1860 een fixatie van de diapason, om verdere verhoging te vermijden. Hij wou de la vastleggen op 870 vibraties per seconde (435 Hz). In het Kursaal werd zijn wil gevolgd. In Brussel echter verloor hij zijn diapason-strijd tegen FÉTIS. F.O., 18.01.1860; 16.01.1862 en E.O., 28.12.1864. (binnen afzienbare tijd wijdt De Plate een bijdrage aan VAN POUCKE.
- (12) Samenvatting van de toestand en fragment uit het antwoord van DUHEM en DUMON in E.O., 23.12.1877; overgenomen uit Fédération Artistique.

TENTOONSTELLING "KERKSCHATTEN UIT OUDENBURG"

Ter gelegenheid van de opening van de gerestaureerde Romaanse Sint-Eligiuskerk te Ettelgem (Oudenburg) gaat een tentoonstelling door met als thema "Pronkstukken van het kerkelijk kunstpatrimonium uit Groot-Oudenburg" (kerken van Ettelgem, Oudenburg, Roksem en Westkerke en kloosters van Oudenburg, Roksem en Westkerke).

Kelken, cibories, ampullen, paramenten, enkele schilderijen, beelden, communiebanken zullen worden tentoongesteld. Daarbij worden educatieve aspecten aangehaald i.v.m. liturgie.

Een catalogus, waarvan de kostprijs later bepaald wordt, zal voorhanden zijn.

Plaats : kerk te Ettelgem.

Wanneer : dagelijks vanaf 2 juli tot en met 18 september 1988.

Openingsuren : van 10u tot 12u en van 14u tot 18u.

Toegangsprijs : 25 ₣ per persoon (kinderen onder de 12 j. gratis).

Gidsbeurten (ook 's avonds) kunnen aanvraagd worden. Tel.

059/26.60.27 en 059/26.71.71.

Jean Pierre FALISE

DE NORTH SEA YACHT CLUB

door J.B. DREESEN

Oostende telt een paar eminente jachtclubs. De oudste club is de R.Y.C.O. (Royal Yacht Club d'Ostende) die haar clubhuis in de achterhaven heeft. Zij dateert van 1847 en is meteen de oudste Belgische jachtclub, de derde oudste van Europa en de zevende op de wereldranglijst. Maar over deze club zullen we het hebben bij het verschijnen van een boek over deze, meer dan, eeuweling. Het wordt op dit ogenblik geschreven.

Vandaag stellen wij U de tweede oudste club van Oostende voor de NORTH SEA YACHT CLUB afgekort N.S.Y.C. Doordat haar clubhuis meer in het zicht staat (op de noordkant van de Montgomerydok) is ze beter bekend bij de Oostendse bevolking.

De N.S.Y.C. ontstond in 1947 als een afsplitsing van de R.Y.C.O. Een groep SNIPE zeilers (de "snipe" is een internationale klasse lichte zeilboot) met aan het hoofd de heren LOZE en GALLEYN waren van oordeel dat hun sectie onvoldoende aan haar trekken kwam bij grote broer, trok eruit en stichtte een nieuwe jachtclub onder de U reeds bekende naam.

Zij richtten hun eerste clubhuis in, links in de achterhaven, in een oude bunker, juist voor de Spuikombrug. Daar lag destijds ook de heliportlandingsplaats van Oostende. Tegenwoordig wordt dit terrein gebruikt als buitenparking voor de Logistieke Groepering van de Zeemacht. De leden van de N.S.Y.C. zeilden op de Spuikom.

In 1949 zochten de clubleden wijdere horizons op. Zij kregen toelating een reeks balsavlotten te leggen in de noordwesthoek van de Montgomerydok en mochten er hun boten afmeren. Hun clubhuis verhuisde van de bunker in de achterhaven naar café-restaurant "La Bécasse" op de Kaai.

In 1950 kreeg de club, door toedoen van de heer Raymond BAUWENS (van de Pêcheries à Vapeur) een jachtpaviljoen (voorheen gebruikt in de Ardennen) ter beschikking dat zij op de Westhoek van de dok opbouwden als clubhuis.

Met geld van een legaat, dat koning Leopold II ter beschikking van de stad had gesteld voor allerlei werken, werd in 1956 het huidige clubhuis gebouwd. Dat hadden ze voor elkaar gekregen dank zij wijlen burgemeester Adolf VAN GLABBEKE. Door toedoen van Bruggen en Wegen werden in 1958 de balsavlotten vervangen door nieuwe vlotter die twintig jaar meegingen want ze werden eerst in 1979 door de Vlaamse Gemeenschap vervangen.

De N.S.Y.C. bleef groeien en bloeien en telt momenteel (1987) ± 360 leden waarvan 80 junioren, 90 werkende leden en de overigen aangeslotenen.

Jaarlijks richt de N.S.Y.C. diverse zeilwedstrijden in waar veel buitenlandse jachten aan meedoen. Elk jaar lopen ongeveer 400 vreemde boten de meerplaatsen van de N.S.Y.C. aan.

De meest bekende van de zeilwedstrijden die zij inrichten is de "OOSTENDE-HELGOLAND" race (in samenwerking met de R.Y.C.O.). Deze loopt over een afstand van twee maal 280 zeemijlen. Ruim bekend in de watersportwereld trekt de wedstrijd elk jaar veel volk. Vorig jaar kwamen niet minder dan 55 boten aan de start.

Deze "Transat des pauvres" zoals hij ook wel genoemd wordt start dit jaar op 12 juli 1988 om 11 uur.

Een andere gekende regatta is de "OOSTENDE BANK RACE" die elk jaar in mei gevaren wordt. Meestal nemen een 40 tal boten aan deze wedstrijd deel.

Einde mei, einde juli en de tweede week van september is de N.S.Y.C. gastheer van een reeks zeilwedstrijden die van Engeland naar Oostende lopen. Ook hieraan nemen tussen de 40 en 50 boten deel.

De voorzitter van een jachtclub wordt Commodore genoemd. De N.S.Y.C. heeft verschillende eminente commodores gekend.

Zoals gebruikelijk in België is Zijne Majesteit de Koning Ere-Commodore. Koning Boudewijn was zelfs jarenlang eigenaar van een DRAAK (kieljacht van 8,90 m dat tot een internationale wedstrijdklasse behoort) de "Elian" die in de wedstrijden meestal door een officier of onderofficier van de Zeemacht werd gevoerd.

Sedert 1947 namen achtereenvolgens de volgende commodores het roer van de N.S.Y.C. in handen :

- 1947 - G. TIMMERMANS D.S.C. (oud-commodore van de Zeemacht)
- 1966 - J.J. DECLOEDT (van de Baggerwerken Decloedt)
- 1972 - Capt. J.F. LAUREYS
- 1981 - J. DEWITTE (van Dewitte-Lietart)
- 1986 - J.J. DECLOEDT
- 1987 - D. BRUXELMAN (aannemer restauratie SS Peter en Pauluskerk)

De N.S.Y.C. heeft de belangrijkste sectie draken in het land, namelijk 18 stuks. De oudste boot van de reeks is de "Arion" BB 26 van de heer André LOZE, ere-directeur van de Zeevaartschool in Oostende. Zijn "Arion" werd 44 jaar geleden gebouwd in Nederland als de "Texel". De boot doet het, uiteraard met zijn bemanning, nog steeds zeer goed in de wedstrijden.

Binnen 9 jaar viert de N.S.Y.C. haar 50 jarig bestaan. De feesten zullen samen vallen met de viering van het 150-jarig bestaan van de R.Y.C.O. want de afscheiding gebeurde toen de R.Y.C.O. haar 100 jarig bestaan vierde.

In elk geval heeft de North Sea Yacht Club de wind in de zeilen en blijft voor de Oostendenaars en de vele toeristen elk jaar weer opnieuw een eerste klas blikvanger voor onze stad.

"PLANT EEN BOS" ACTIE - DE PLATE DRAAGT EEN STEENTJE BIJ

Op 18 maart, tussen 9u 's morgens en 9u 's avonds hielden de gewestelijke radio-omroepen van de BRT een actie "Plant een bos". Voor 20 Fr kon iedereen een boom kopen. Deze boom kon niet individueel gekocht worden maar zal geplant worden in één groot bos per provincie. De provincie mag het bos planten waar ruimte wordt gevonden en een bos gewenst is.

De heemkring "De Plate" deed zijn "boom" in het zakje en kocht voor 2.000 Fr = 100 bomen ! ! !

Jean Pierre FALISE

OUDE REGLEMENTEN

door Omer VILAIN

Niets is er zo leerzaam om een bepaalde tijdsgeest te begrijpen dan oude reglementen na te lezen. Ze zijn daarbij soms nog zeer leuk opgesteld, althans volgens onze huidige principes.

Zo troffen we een "Werkhuisreglement" aan, dat tussen 1912 en 1913 voor de Stedelijke Vakschool opgesteld was geworden. Het is een zeer uitgebreid document.

Toch willen we enkele voorschriften er uit overnemen, nl. :

- De leerlingen moeten eerbied en gehoorzaamheid aan al de Meesters en Ambtenaren van de school, zoowel binnen als buiten de school.
- De leerlingen moeten zich onderwerpen aan al de schriftelijke of mondelingen orders die zouden kunnen gegeven worden door de leeraars.
- Lui liggend op de banken, met makkers gespek houden is volstrekt verboden. De leerlingen moeten stilzweigend op hunne plaats blijven, in den stand die betaamt tot het verrichten van het werk dat hun bevolen is.
- De leerlingen moeten 5 minuten voor het signaal in de school zijn. De cursussen beginnen stipt op de bepaalde uren. De leerlingen beginnen dus onmiddellijk hunne bezigheden, zonder babbelen of rondlopen.
- De in- en uitgangen der school en der klassen zal altoos geschieden door de daartoe aangeduide deuren.
.....
- Jongens die per spoor moeten komen zullen een voorafgaande toelating moeten hebben van het Bestuur.
.....
- Het is bijzonderlijk verboden aan allen de lokalen en de wertuigen te vervuilen, te beschadigen, te vernietigen. De muren, vloeren, meubelen te besmetten met opschriften en teekeningen.
.....
- Het is verboden van voorwerpen te vervaardigen die niet uitsluitelijk door het bestuur toegestaan en goedgekeurd zijn en die niet tot leergang moeten dienen.
- Het is de leeraars hunnen plicht jacht te houden op het heimelijk maken van zulke voorwerpen.
- De leerlingen zullen hunne maatregelen nemen om naar den koer niet te moeten gaan gedurende de lessen en alzoo de klas te storen.
- Het is verboden met twee aan een zelfde gemak te staan. Onzedelijke feiten brengen de oogenblikkelijke wegzending bij. De leeraars zullen bijzondere aandacht nemen op deze laatste feiten. De leeraars zijn belast met het uitvoeren van de tegenwoordige beslissingen. Zij zullen al hunne pogingen in het werk stellen om orde, netheid, welgemanierdheid in de klassen te doen heerschen. Zij zullen de jacht houden op slechte uitvoering, nalatigheid, ongehoorzaamheid en onbeschoftheid. Door hunne handelswijze zullen ze tot voorbeelden moeten dienen aan de jongens onder hun gebied.

Deze voorschriften, opgesteld door de Schoolcommissie, werden ondertekend door de Schepenen van Openbaar Onderwijs, tevens Voorzitter, G. VERHAEGHE. Het betreft hier Dr. Georges VERHAEGHE, die na zijn overlijden in 1936 zijn straatnaam zou krijgen.

door Robert LEROY

Jos HANNIKEN (componist, dirigent)

Geboren te Wierde (Namen) in 1912.

Muziekacademie te Anderlecht. Componist van verschillende marsen, waaronder de Rotarymars uit 1954, een symfonie, Vuurbal voor harmonie, suites en bewerking van Vlaamse volksliederen. Dirigent Muziekkapel Belg. Zeemacht tot in 1963.

- 1° Rotary march van J. Hanniken. Marche des diables rouges van MAMBOUR.
Musique des Guides o.l.v. S. Poulain.
Polydor 22817; 1 single.
- 2° Rotary March; Marche des vétérans du roi Albert 1er van J. Hanniken.
Musique militaire o.l.v. J. Hanniken.
Novelty Records N248; 1 plaat 78 t.
- 3° Défilé des cols bleus; Marche Commodore Timmermans van J. Hanniken.
Musique militaire o.l.v. J. Hanniken.
Novelty Records N247; 1 plaat 78 t.
- 4° Danse du sabre van A. KATSJATOERIAN-JAKMA. Espana cani van P. MARQUINA-J. Hanniken.
Musique militaire o.l.v. J. Hanniken.
Novelty Records N248; 1 plaat 78 t.

Christel en Koen KESSELS (piano)

Christel geboren op 15 maart 1960; Koen op 25 juli 1961.

1976 : stichting van hun pianoduo o.l.v. G. MAES.

1977 : 1e prijs in de Nationale wedstrijd van het Gemeentekrediet van België. Recitals in binnen- en buitenland. Opnamen voor de BRT. Koen Kessels is leraar kamermuziek aan het Koninklijk muziekconservatorium te Antwerpen. Musiceert met het Filharmonisch Orkest van Vlaanderen. Lid van het Hermes trio.

- 1° Gesänge für Männerstimmen : m.o.a. werk van F. SCHUBERT, A. DVORAK.
Le Petit orgue, zang; Christel en Koen Kessels, piano's.
Opgenomen in juni 1982.
Pavane ADW 7131; 1LP.

Jean LOUËL

Geboren te Oostende op 3 januari 1914.

Volgde conservatoria te Oostende, Brugge en Gent en tussen 1933-1937 : harmonie, contrapunt, fuga, piano, compositie en orkestdirectie bij vooraanstaande meesters. In 1941 ontving hij de virtuositeitsprijs van de Belgische regering voor klavier. In 1943 behaalde hij de Prijs van Rome. Na de 2de wereldoorlog bekwaamde hij zich als dirigent in het Parijse conservatorium. Was leraar, dirigent en directeur van de Brusselse Middagconcerten. componeerde meestal instrumentale muziek die aansluit bij het expressionisme.

- 1° 2de concerto voor viool en orkest van Jean Louël (gecomponeerd in 1971 als opgelegd stuk voor de Koningin Elizabethwedstrijd).

E. Volckaert, viool; Nationaal orkest van België o.l.v. J. Louël; (bevat ook werk van ander componist).

Opgenomen in Studio 1 van het Omroepcentrum A. Reyerslaan, Brussel.

Cultura 5072-4; 1LP (Hedendaagse Belgische muziek).

2° Toccata voor piano (1972) van Jean Louël. Louis Pas, piano (bevat ook werk van andere componisten).

Musica Belgica album 1.

Belgian Artist Promotion LBAP 0087; 1LP (uitgave 1986).

Georges MAES (violist, dirigent)

Geboren te Oostende op 26 mei 1914, overleden te Eeklo op 4 maart 1976. Volgde aanvankelijk de Stedelijke muziekschool te Ledeberg, dan Kon. Muziekconservatorium te Gent. In 1935 behaalt hij de Prijs van virtuositeit voor viool, wordt dan aangeworven door het Orkest van het Oostends Kursaal (blijft er 8 jaar) en werd orkestmeester van het Opera-Orkest te Gent. Volgt lessen voor compositie.

Stichter-primarius van het Haydnkwartet in 1946 dat tot 1958 blijft bestaan, het jaar waarin hij het Belgisch Kamerorkest opricht. In dat jaar wordt hij leraar kamermuziek te Brussel tot 1970, vervolgens te Gent. Directeur van het Muziekconservatorium te Oostende in 1960. In 1974 benoemd tot professor kamermuziek aan de Muziekkapel Koningin Elisabeth.

Zie : Nationaal Biografisch Woordenboek, deel 11, Brussel, 1985.

1° Suite in vorm van een Franse ouverture opus 29 voor strijkorkest en klarinettenkwartet van W. KERSTERS.

Concertante bewegingen voor 2 klavieren en snaren van J. FONTYN. Solisten van het Belgisch kamerorkest o.l.v. G. Maes (met werk van andere componist, uitgevoerd door anderen).

Alpha DBM 141C; 1LP.

2° Divertimento voor fluit, hobo en snaren van J.-B. LOEILLET.

Sonate à cinq voor hobo en strijkers van H.-P. BRÉHY. Muziek voor snaren van M. POOT. Récréation de midi voor strijkers van R. CHEVREUILLE.

Belgisch kamerorkest o.l.v. G. Maes.

Alpha DB 62; 1LP.

3° Concerto grosso van P. CABUS.

Belgisch Kamerorkest en Klarinettenkwartet M. Hanssens o.l.v. G. Maes (met werk van andere componist, uitgevoerd door anderen).

Alpha DB 130; 1LP.

4° Lamentatio secunda van J.-H. FIOCCO. Sonate a cinque van H.-P. BRÉHY. Sonate a quattro van P.A. FIOCCO. Concerto nr 6 voor fluit, viool, strijkorkest en basso continuo van H.-J. DE CROES.

Solisten van het Belgisch Kamerorkest o.l.v. G. Maes en viool voor (4).

Opgenomen in de studio van BRT te Brussel op 30.09.1968 en 13.10.1968.

Luister van de muziek in Vlaanderen LMV 30.001; 1LP.

5° Concerto voor blazerskwartet en kamerorkest van A. DELVAUX;

Solisten van het Belgisch Kamerorkest o.l.v. G. Maes (met werk van andere componisten en andere uitvoerders).

Alpha DBM-V 187; 1LP (uitgave 1973).

6° Concerti opus 3 nrs 6, 8, en 10 en opus 12 nr 1 voor viool en strijkers van A. VIVALDI.

Solisten van het Belgisch Kamerorkest o.l.v. G. Maes met o.a. G. Maes, viool; R. Corijn, altviool.

Decca 769-153.005 X; 1LP (uitgave 1973).

7° Concerto voor klavecimbel en strijkers van Jef MAES. Concerto voor piano en strijkers van R. VAN DER VELDEN. Soli en solisten van het Bel. Kamerorkest o.l.v. G. Maes.

Alpha DBM-N-226; 1LP (uitgave 1976).

8° Georges Maes : een aandenken.

Strijkkwartetten KV 387 en KV 458; Divertimento KV 137 van W.A. MOZART. Strijkkwartet nr 1 opus 11 van P. TSJAIKOFSKI. Concerto nr 6 voor viool, fluit en strijkers van H.-J. DE CROES. Concerto grosso opus 3 nr 10 van A. VIVALDI. Concert voor viool, hobo en strijkers van J.S. BACH. Divertimento voor strijkers van B. BARTOK.

Het Haydn kwartet met o.a. G. Maes, viool.

Solisten van het Belg. Kamerorkest met o.a. G. Maes, viool en leiding.

Opgenomen in 1958, 1969, 1972, 1973, 1975.

Fonds Georges Maes 6811010; 3LP's + gedenkboek (uitgave 1978).

Léon RINSKOPF

Zie : Nationaal Biografisch Woordenboek, deel 10, Brussel, 1983.

1° Sur la montagne opus 36 (1911) van Paul LEBRUN en ander werk.

Dit werk werd opgedragen aan Léon Rinskopf, directeur van de Muziekschool te Oostende en dirigent van het Kursaal-orkest. De eerste uitvoering van dit werk op 23 juli 1911 te Oostende werd echter gedirigeerd door de componist.

De Philharmonie van Antwerpen o.l.v. F. Terby.

Cultura 5078; 1LP.

(vervolgt)

LITERAIR TOERISME AAN DE KUST

In Vlaanderen is onze literatuur, meer dan bij voorbeeld in Nederland, veelal een kwestie van plaatsnamen en straten. Bijna elke vermaarde of bekend gebleven schrijver wordt geassocieerd met een streek, een stad, een dorp, een gehucht. Lier "is" Felix TIMMERMANS, Zichem "is" Ernest CLAES, de Kapellekensbaan in Aalst "is" Louis Paul BOON. Willem ELSCHOT doet denken aan Antwerpen, Herman TEIRLINCK aan Zuid-Oostvlaanderen en Brabant, Cyriel BUYSSE aan Nevele (bij Gent) en... Karel JONCKHEERE aan Oostende en de kuststreek.

Al die Zuidnederlandse letterkundigen hebben, het ligt voor de hand, ergens gewoond, geleefd, geschreven. Maar sommigen onder hen hebben, voor vrij lange of voor korte tijd, aan onze Noordzeekust verbleven. Zo is Felix TIMMERMANS met zijn familie jarenlang een trouwe vakantieganger geweest in Oostduinkerke; villa "Laagland" was er zijn vast vakantieverblijf. Heel wat Vlaamse letterkundigen kwamen er bij hem op bezoek en aldaar schreef hij de bekende roman "Boerenpsalm", één van zijn meesterwerken. Een blad, "De Badgast", genoemd, werd midden de dertiger jaren gesticht door de V.T.B. en uitgegeven voor de Vlamingen die hun verlof aan zee doorbrachten. De aanwezigheid van tal van andere Vlaamse schrijvers heeft in de loop der jaren mede een Vlaamse stempel op onze kustgemeenten helpen drukken.

Was het niet hoofdzakelijk om taalredenen, dat Marnix GIJSEN, anno 1976, Oostende verkoos om er voor de tweede maal in het huwelijk te treden ? Een andere grote naam, Louis Paul BOON, was in 1977 en 1978, jaar van zijn overlijden, om gezondheidsredenen in behandeling te Knokke bij de alombekende Dr. Herman LE COMPTE.

Vóór W.O. II verbleef Willem ELSCHOT, een schrijver die nu zo'n grote faam geniet in brede kringen, telken jare te Sint-Idesbald aan de Westkust, alwaar hij in de omgeving elke morgen uit vissen ging. Deze kustgemeente wordt, zij het vanuit het lokale café "De vogelzang" in zijn boek "Tsjip" beschreven. Wie, voornamelijk van de oudere generatie, kent niet de volksschrijver Abraham HANS; wist gij nog dat hij te Knokke overleden is in 1939 ? Gerard WALSCHAP, de vroeger gesmade schrijver en die dan later met grote prijzen bekroond werd, verbleef in de zomermaanden vóór 1940 zeer gaarne te Wenduine, waar o.m. de romans "Celibaat" en "Sybille" ontstonden en grotendeels geschreven werden.

En wat te zeggen van Karel VAN DE WOESTIJNE, onze belangrijkste dichter na Guido GEZELLE, die van 1920 tot 1925 te Oostende leefde en werkte; bekend gebleven is het vers : "Ik kom alleen, bij nacht, in deze zee-stad aan..." (uit : "God aan zee" (1926)). Het gezin VAN DE WOESTIJNE was voor de goede lucht en ten bate van de gezondheid van de twee kinderen te Oostende komen wonen en toen Karel VAN DE WOESTIJNE in 1925 Oostende verliet, werd hem het ereburgerschap van de stad aangeboden, een bewijs dat hij zich bij ons had weten bemind te maken. Een banket werd aangeboden en in zijn dankwoord staat te lezen :

"(...) Daar is natuurlijk de Zee, en, zonder dat hij in dichters-lijkheid vervallen wil, zult gij het de dichter niet kwalijk nemen dat hij hare aantrekkingskracht niet miskennen wil. Maar behalve de Zee, naast de Zee, aan de Zee, is daar de Stad, de beminlijke Stad en hare bewoners (...)"

De tentoonstelling zelf, in de brede zin omschreven als "Literair toerisme aan de kust", poogt, met behulp van uittreksels uit literaire boeken en door middel van weinig bekende, soms zeldzaam te noemen iconografie en/of dokumenten het verblijf te evoceren van een aantal van onze markantste Zuidnederlandse letterkundigen aan de Noordzeekust. Daarnaast wordt, maar dan eerder nevenschik-kend, licht geworpen op wat sommige buitenlandse literatoren dachten en schreven over de Belgische kust en meer in het bijzon-der over Oostende, de onvolprezen parel die koningin was en is van de badsteden.

Emiel SMISSAERT

THEMATENTONSTELLING "LITERAIR TOERISME AAN DE KUST" VAN ZATERDAG
23 APRIL TOT EN MET ZATERDAG 25 JUNI IN ONS HEEMMUSEUM

OPEN IEDERE ZATERDAG VAN 10u TOT 12u EN VAN
15u TOT 17u

VANAF 1 JULI TOT 30 SEPTEMBER IS HET HEEMMUSEUM IEDERE DAG (uitge-
nomen DE DINSDAG) OPEN OP DEZELFDE UREN

KEN UW STAD . . . "DE BOLLE"

door Ed. VANALDERWEIRELDT

In 1898 werd een akkoord afgesloten tussen de Cockerilllijn en de "General Steam Navigation Company" uit Londen die een gecombineerde zeedienst in lijn stelden tussen Oostende-Tilbury en Londen. Kort na het verdrag stuurde de Londense maatschappij twee harer schepen, de "Swallow" en de "Swift", die tussen Oostende en Londen ingeschakeld werden. Deze eenheden bleven slechts in dienst tot het jaar 1900. De diensten en zaken werden toen geregeld in de burelen van Cockerill te Oostende. De twee teruggetrokken Engelse schepen werden in 1902 in Holland verkocht voor afbraak. Tussen 1900 en 1908 werd de dienst uitgevoerd uitsluitend door Belgische schepen.

In juni 1908 zond de Engelse maatschappij opnieuw een schip, de S.S. "Alouet" om de dienst te versterken welke op deze haven bleef varen tot einde 1913.

In 1912 kocht de Engelse maatschappij een strook grond op de hoek der Twee Bruggenstraat aan de voorhaven te Oostende waarop het huidige gebouw "De Bolle" werd opgericht. In het begin van 1913 was dit gebouw volledig afgewerkt, en werden de Engelse diensten er in onder gebracht. Architect was André DANIELS.

Waar komt de naam "De Bolle" vandaan ?

Toen in begin 1913 dit bestuursgebouw volledig was afgewerkt, werd een grote geelkoperen wereldbol op het gebouw geplaatst, welke het symbool van de "General Steam Navigation Company" verbeelde. Sedertdien werd dit gebouw door de Oostendenaars kortweg "De Bolle" genaamd.

Toen kwam de eerste wereldoorlog

In augustus 1914 werd het gloednieuwe gebouw door de "General Steam Navigation Company" verlaten die haar zaken naar Londen overbracht. Eerst werd het gebouw door de Belgische troepen bezet en daarna door het Duitse leger dat er een Duitse havendienst in oprichtte.

Na het vertrek der Duitsers was het gebouw slechts licht beschadigd, maar werd verder uitgeplunderd door de bevolking en de oprukkende troepen.

In 1919-1920 werd het gebouw hersteld en opnieuw als Compagniegebouw ingericht, doch ditmaal voor de Cockerilllijn. In 1925 bouwde Cockerill een nieuw gebouw en kwam aldus "De Bolle" vrij. Het gebouw werd aan het stadsbestuur verkocht. Toen stond het een tijd leeg en verlaten.

Het gebouw als woongelegenheid verhuurd

Rond dit tijdstip moest het beruchte "Kanonhotel" (Hotel des Thermes) op de Hendrik Serruyslaan, waarin tijdelijk enkele dakloze huisgezinnen waren ondergebracht, opnieuw vrijkomen.

Door de zorgen van de stad Oostende werden enkele gezinnen naar het huis "De Bolle" overgeplaatst, die er aan een goedkope prijs konden wonen.

Naar gelang de woningsnood werd opgeslorpt kwam het gebouw opnieuw vrij. Ondertussen brak W.O. II uit en werd het gebouw opnieuw door de Duitsers bezet.

Als bureel voor de werklozendienst ingericht

Na de bezetting 1940-45 werd dit gebouw ingericht voor de dienst van arbeidsbemiddeling en werkloosheid voor de havenarbeiders.

Op 15 september 1958 werd de werklozendienst overgebracht naar de oude brandweerkazerne op de Slijkenlaan en kwam het gebouw opnieuw vrij.

Naderhand werd het gebouw door het stadsbestuur te koop aangeboden, met een minimum instelprijs van 650.000 ₣, maar men vond geen kooplustigen. Het gebouw bleef ongebruikt en aan haar lot overgelaten, tot men opnieuw besloot het gebouw openbaar te verkopen. Dit vond plaats door de studies van de notarissen A. LACOURT en J. VINCKE op maandag 10 juni 1963 te 15 uur in het café "Prins Boudewijn", Sint-Sebastiaanstraat 22. De instelprijs was vastgesteld op 550.000 ₣. De openbare verkoop moest in één enkele zitdag geschieden en zonder gewin van instelpremie. Maar gezien er geen belangstelling was kon de verkoop niet doorgaan.

Het gebouw werd opnieuw aan haar lot overgelaten tot het in 1964 verkocht werd voor de som van 550.000 ₣ aan een beschermcomité voor jonge vissers, die er een visserstehuis van maakte.

Hoe het visserstehuis tot stand kwam

Het Beschermcomité voor verlaten kinderen van het gerechtelijk arrondissement Brugge, had het lofwaardig initiatief genomen tot het oprichten van een tehuis voor de verlaten vissersjeugd. Dit initiatief vond zijn oorsprong - aldus de heer A. OPSTAELE, Raadsheer in het Arbeidshof te Gent, en een van de bezielers van een uitgebreide werking ten bate van de verlaten jeugd - in de toestand waarin sommige kinderen van het Koninklijk Werk "Ibis", dat in hoofdzaak sociaal gehandicapte jongens opleidt tot degelijke krachten ten behoeve van de zeevisserij, zich op een bepaald ogenblik geplaatst zien. De meeste kinderen dienen, eenmaal de leeftijd van 15 jaar bereikt, de school te verlaten : zij worden vrij spoedig als jongen aan boord van een vissersvaartuig aangemonsterd en moeten van dit ogenblik af, alleen in de wereld, zelf instaan voor hun huisvesting, kosten en andere levensvraagstukken. Dergelijke toestanden doen zich trouwens ook voor met kinderen die zich tot de visserij geroepen voelen en afhankelijk van de kinderrecht en van de Procureur des Konings. Hulp brengen aan die jonge mensen, die nog huis nog thuis hebben, en hun brood gaan verdienen in het zwaar vissersbestaan, ziedaar wat de nieuwe stichting "Vissershuis De Bolle" beoogt.

Op 22 november 1963 werd de V.Z.W. Visserstehuis "De Bolle" opgericht met als doel het oprichten van een tehuis voor jonge vissers.

De eerste raad van beheer was als volgt samengesteld :

André OPSTAELE, substituut procureur des Konings, voorzitter;
Hubert CAESTECKER, directeur van het K.W.IBIS, secretaris;
Jean SEGHERS, reder, penningmeester;
Gerard DANIELS, geneesheer;
Kamiel DEHOUCK, schepen van de stad Oostende;
Jean-Pierre DUQUENNE, reder;
Jan FELIX, advocaat;
John LAUWEREINS, schepen van de stad Oostende.

Het tehuis zal beheerd worden door een directeur-econoom die vaderlijk zal dienen op te treden ten overstaan van zijn vaste

gezinsleden. Deze kostgangers betalen slechts volgens de dagen waarop ze effectief in hun tehuis aanwezig zijn.

Het is dus deze V.Z.W. die in 1964 het huis "De Bolle" aankocht. Het huis verkeerde in een vervallen toestand en er dienden aanpassingen en herstellingswerken uitgevoerd te worden. Na een aanbesteding werden ze toevertrouwd aan de Oostendse aannemer, Louis DEBUSSCHERE voor de som van één miljoen ₣.

De werken werden op 5 augustus 1964 definitief aangevat en moesten in 70 werkdagen voltooid zijn.

Een nieuwe electriciteits- en verwarmingsinstallatie werd geplaatst en op de twee verdiepingen werden 18 kamers met nieuwe meubels ingericht. Verder een ontspanningszaal, een gezamenlijke eetplaats, een lichte woonkamer, een reeks stortbaden, een bergplaats voor jumpers en visserslaarzen.

De fondsen voor deze aanpassingswerken werden o.a. verzameld door het inrichten van liefdadigheidsavonden. Ook verenigingen, firma's en individuele personen schonken milde giften voor het visserstehuis.

In juli 1965 dook de "eerste klant" op in "De Bolle". In april 1966 hadden reeds dertien jonge vissers een onderkomen gevonden in hun tehuis.

In 1975 werd "De Bolle" door het Ministerie van Justitie erkend als inrichting voor de opvang van jongeren in het kader van de wet op de jeugdbescherming. Er werd een subsidiëring toegekend voor 15 jongeren en naast de jonge vissers kwamen er ook kinderen terecht die er door de jeugdrechter geplaatst werden.

In 1979 werd de subsidiëring verminderd en konden er nog 12 jongeren terecht.

Op dit ogenblik (april 88) zijn er 12 kostgangers, waaronder 4 vissers in het tehuis.

De vermindering van het aantal vissers heeft o.a. te maken met de verlenging van de leerplicht, het meer professioneel worden van de vissersstiel en ook met het feit dat het vissersleven minder aantrekkingskracht heeft.

Nota van de redactie : het laatste gedeelte van dit artikel werd verzorgd door J.P. FALISE.

CORRECTIE

In het april-nummer (artikel van R. LEROY, "Opgenomen muziek en lied uit Oostende en omgeving") sloop een storende fout op p. 116-117: het moet Ivan DUDAL zijn, i.p.v. Ivan DUVAL.

DE "BAZAR" VAN FOTOGRAAF LEBON,
VLAANDERENSTRAAT

ARCHIEFFONDS FAMILIE HOYS

BELANGRIJK VOOR OOSTENDE

door A. VAN ISEGHEM

Het "Office Généalogique et Héraldique de Belgique", ondergebracht in het Jubelparkcomplex te Brussel bewaart een archieffonds met stukken van de Oostendse familie HOYS, van groot belang voor de economische en maritieme geschiedenis van de stad.

Ziehier de inhoud (we nemen de Franse aanduidingen over);

Liasse n° 1

Papier de la succession d'Isidore HYE HOYS concernant l'affaire de la Compagnie d'Assurances sous la protection de la Sainte Trinité à Séville et l'affaire Sonsino à Séville.

Liasse de lettres de la Compagnie de la Sainte Trinité à Séville (1781-1786). Plusieurs de ces lettres sont singées par Norbert VERNIMMEN, et scellées de ses armes timbrées (un lion accompagné de trois étoiles : un lion naissant).

Liasse de lettres des firmes juives Manuel et Aug. LEVI SONSINO, datées de Livourne et de Moïse VITA MONTEFIORE (1780-1781).

Liasse de documents relatifs à diverses firmes de Londres et d'ailleurs.

Liasse de documents commerciaux divers.

Liasse n° 2

Correspondance commerciale de Laurent HOYS avec l'Angleterre, la Hollande, la France, l'Italie, etc. (300 lettres).

On y trouve l'envoi régulier de lettres de Londres et d'Amsterdam, les cours de la bourse, l'indication de la situation internationale, les événements militaires, etc. (1776-1795).

Liasse n° 3

Correspondance des HOYS.

Liasse de lettres d'Arnold HOYS,	fils d'Arnold	et de Cath. EMMERY;
"	"	de J. Bte " " "
		et epoux de M.T. DE BROUWER;
"	"	de Jacques " " "
		chanoine de Ste Pharaïlde à Gand;
"	"	de Jeanne " fille "
		ép. de W.J. VAN ISEGHEM et de H. VAN MOORSEL;
"	"	de Laurent " fils "
		ép. d'Isab. FLANDERIN;
"	"	de J. Bte " " " et de M.T. DE BROUWER,
		ép. de M.T. BROERS;
"	"	de Laurent " " "
"	"	de Cathérine fille " " ép. de J.B. VAN MOORSEL;
"	"	des descendants de H. VAN MOORSEL et de Jeanne HOYS.

La plupart de ces lettres sont scellées aux armes timbrées des HOYS.

Liasse de lettres adressées à Louis BERNAERT, commissaire et armateur général de la Compagnie Impériale et Royale des Indes.

Liasse de documents relatifs aux épithaphes et pierres tombales des familles HOYS et FLANDERIN.

Liasse n° 4

Liasse correspondance des van MOORSEL-HOYS d'Ostende avec les VAN MOORSEL-HOYS de Rotterdam (début XIXe siècle) (116 lettres).

Liasse "Avaries de navires" (régime républicain).

Liasse n° 5

Mortuaires de la famille BERNAERT.

Un registre intitulé "Staet ten sterfhuyse van Jo. Maria Francisca BERNAERT bejaarde geestelijke dochter filia d'heer Ludovica gheprocreerd by jouffrouwe Anna VERBEKE gheboren bibbeb de stadt Ostende, ende overleden binnen dese stadt Brugge ter prochie van Sinte Anna op den 31 maart 1793 (un registre relié parchemin, ff. 104).

Un registre relié parchemin, non folié, intitulé "Staet ende inventaris van alle de goederen... devonden ten sterfhuyse van d'heer Louis BERNAERT in syn leven schepenen der stadt ende poort van Oostende, mitsgaders negociant aldaer, deser weerelt gepasseert binnen de voorseyde stede den 19 novembre 1741 saligher memorie, ende was den overledenen t' syner overlyden poorter der stadt Ghendt..."

Une liasse relative à la succession de Marie-Thérèse MAES, décédée le 18 avril 1796, fille de Jacques et de Marie-Françoise BERNAERT, fille de Laurent.

Cette liasse contient notamment une lettre datée de Bruges le 10 mars 1816, signée FLANDERIN, adressée à son neveu Jacques HOYS, à Gand, scellée d'un cachet cassé en cire rouge : écartelé aux 1.4. trois feuilles de houx ou de chêne; aux 2.3. un sautoir cantonné de 4 fleurs de lis. Heaume couronné. Cimier : un homme sauvage tenant de la dextre une massue appuyée sur l'épaule et de sénestre une rondache.

Une liasse intitulée "Tutelle François BERNAERT".

Une liasse intitulée "Tutelle des mineurs BERNAERT".

Une pièce porte le cachet décrit ci-dessus. Il semble porter, brochant en coeur, un écusson fascé ou à trois fascés.

Une liasse intitulée "Succession de Marie-Anne BERNAERT, fille de Louis et d'Anne VERBEKE, décédée en 1788.

Une liasse intitulée "Succession de Françoise BERNAERTS, décédée à Bruges en 1793".

Liasse n° 6

Mortuaire de François HOYS, décédé en 1851, fils de Laurent de d'Isabelle FLANDERIN.

Copie des lettres de François HOYS de 1805 à janvier 1816 (un reg. in-fol.).

Livre manuel de François HOYS, décédé en 1851 (1827-18..) (reg. in-fol.).

Déclaration de succession de François HOYS, décédé en 1851 (un reg. in-fol.).

Expertise des immeubles (un reg. in-fol.).

Une liasse de pièces relatives à la liquidation de deux créances à charge de la Compagnie Asiatique de Trieste et de Fiume, provenant d'une promesse faite par les directeurs de cette compagnie en 1783 et 1784 au profit de L. HOYS-FLANDRIN, liquidées en 1813, 1819, 1821 et 1826.

Diverses liasses relatives au décès de François HOYS (lettres de faire part, images mortuaires, etc.).

Liasse n° 7

Correspondance commerciale de François-Antoine HYE-HOYS (début de XIXe siècle) (plusieurs liasses).

Liasse n° 8

Correspondance adressée à Laurent Jean HOYS à Gand.

Une liasse de lettres de la veuve Ph. DARROT, de Paris, née Hélène CLAYA (1778-82) (le 23 novembre 1781 elle écrit qu'elle cède ses affaires à son gendre M. LE SECQ).

Une liasse de lettres de M. LE SECQ, de Paris, scellées de cachets aux armes royales de France, avec la légende "Ferme du Roi" (1782-1797).

Une liasse de lettres des frères SMITMER, banquiers à Vienne (1788-1791).

Une liasse de lettres de la firme LAVABRE DOENER et Cie. de Paris (1777-1785).

Liasse n° 9

Pièces comptables de Laurent HOYS (pièces comptables, contrats d'assurances, quittances, pièces de procédure, etc.).

Liasse n° 10

Lettres de Laurent HOYS, consul de Pologne à Nantes, depuis son retour de Nantes en 1776).

Lettres de son successeur AERTS, à Nantes et de divers autres, depuis 1776).

JAN DE CLERCK, KUNSTSCHILDERS (8)

door Norbert HOSTYN

1919

Terugkeer van de familie DE CLERCK naar het zwaar beproefde Oostende. In 4 jaar tijd bleek nogal wat verdwenen uit het woonhuis en ook uit Jan's atelier.

Anderzijds bracht Jan DE CLERCK uit Engeland toch tal van opmerkelijke zaken mee. Achteraf gezien kan gezegd worden dat zijn verblijf niet zonder invloed is geweest. Daar immers ontstonden toch topwerken als "Regendag te Kingston", "Wenende vissersvrouw" en "Decemberdag" (beide laatste in het Museum voor Schone Kunsten te Oostende).

DE CLERCK ging volgens Karel JONCKHEERE erg fier op zijn "Engelse periode". Maar aldus de enigszins ironiserende JONCKHEERE, méér dan een foto van "A rainy day at Kingston" kon hij me niet tonen (1). Uit wat voorafgaat weten we dat er véél meer is geweest.

Terug thuis, en de vrede weergekeerd, werd al gauw overgegaan tot de heroprichting van "Kunst Genegen", nu in de zaal "Belgica" op het Hazegras. Er was weerom toneel, koor en orkest, maar nu ook een bibliotheek, een sectie "toegepaste kunsten" en een groep die de "cowboy's" heette.

In dit programma vinden we onmiskenbaar de stempel van Jan De CLERCK terug. DE CLERCK werd tot voorzitter van "Kunst Genegen" verkozen en bracht al gauw zijn vrienden-kunstenaars er naar toe : Daan BOENS, Achille GERBOSCH, Carlos LOONTIENS, de VAN MULLEMS...

Zo nu en dan kwam Daan BOENS gedichten declameren, of kwam Olga CALMEYN een zangrecital geven. Mevrouw VAN MULLEM verzorgde piano-quatremains samen met haar dochter Simonne en Carlos LOONTIENS (stadarchivaris-conservator) werd populair met zijn hypnose-séances tijdens allerlei feestjes. Was er een gelegenheidsorkest nodig, dan zorgde Achille ZANDERS daarvoor.

In januari 1920 voerde "Kunst Genegen" onder leiding van Jan DE CLERCK het drama "De armen van Parijs" van BRISEBARE & DENEU op. Af en toe weren er ook theateravonden ingericht in het Hospitaal.

In 1919 reisde Jan DE CLERCK samen met zijn vriend Eugène-Achille GERBOSCH naar Venezia.

1920

Een lange reis naar Bretagne bracht nieuwe thematiek in Jan DE CLERCK's oeuvre. Jaren na die reis, waarin hij Morbihan en Finistère aandeed, schilderde hij nog Bretoense thema's.

Tal van "Bretoense" werken zijn ons bekend :

- "Bretoense huizen" (1920, eertijds verzameling ENDERSBY, Londen).
- "Hoekje te Vannes" (eertijds verzameling MORIS, Liège).
- "Lavoir te Vannes" (eertijds verzameling E.H. A. NICAISE, Oostende).
- "Bretoense rotskust" (eertijds verzameling M. DEPRAETERE, Gent).
- "Bretoense uit Morbihan" (verzameling J. MAES, Oostende).

Stilaan was in Jan DE CLERCK het plan gerijpt om een actie te voeren ter nagedachtenis van Edmond LAPON, de Oostendse toondichter (1858-1901), die in eigen stad steeds een beetje miskend was geworden (2). In 1920 was LAPON bijna 20 jaar dood, en in Oostende was er alleen de "Cercle Lapon" die concertjes organiseerde en zo de naam LAPON wat in eer hield.

Opmerkelijk overigens hoe weinig muziek van LAPON diezelfde kring programmeerde ! Dat alleen is al tekenend.

Jan DE CLERCK moet zich ergens nauw verwant hebben gevoeld met componist LAPON. Als kind uit het visserskwartier was ook hij uit een niet-artistiek milieu opgeklimmen tot iemand met zekere naam in de artistieke wereld. En te Oostende was hij ook steeds de "eeuwige tweede" geweest, zo ondermeer toen hij het voor het ambt van muziekschooldirecteur moest afleggen tegen Léon RINSKOPF.

Binnen "Kunst Genegen" stichtte Jan DE CLERCK in november 1920 een "Comité voor het Monument Lapon", met als doel het oprichten van een klein monumentje om de gedachtenis aan de toondichter te vereeuwigen. Van in den beginne stond al vast dat Oscar DE CLERCK dit werk zou uitvoeren.

Jan DE CLERCK vond de volksvertegenwoordigers HAMMAN & D. SERRUYS bereid om als ere-voorzitters van het comité te fungeren. Jan

DE CLERCK nam zelf het voorzitterschap waar. Leden waren verder zijn broers Georges en Oscar, Daan BOENS, Albert BOUCHERY, Alphonse ELLEBOUDT, Carlos LOONTIENS, Théa MOREAU, Henri RAICK, A. SMISSAERT, Louis VAN BRANTEGHEM en Georges VERHAEGHE, Schepen voor Schone Kunsten. Er werd een intekenactie geopend (3).

Nog ten voordele van het Monument LAPON gaf "Kunst Genegen" op maandag 22 november 1920 een gala-avond. Er werd muziek uitgevoerd, ondermeer een ouverture van LAPON zelf. Jan DE CLERCK sprak over het leven en werk van de toondichter en Carlos LOONTIENS hield een causerie over "Oorspronkelijkheid in de kunst". De projectie van enkele LAPON-portretten besloot de avond (4). Het zou echter nog zeven jaar duren eer het monument er kwam.

Nog drukke dagen voor Jan DE CLERCK toen hij in december '20 met de toneelgroep van "Kunst Genegen" het stuk "De Hand Gods" van Jean DUCAJU opvoerde in het Casino de la Scala, Hertstraat, een gelegenheid waar normaal iets frivole zaken te zien waren.

(vervolgt)

-
- (1) Karel JONCKHEERE, Waar plant ik mijn ezel ?, Brussel-Den Haan, 1974.
(2) Zie De Plate 82/161-164.
(3) Le Carillon, 3 november 1920.
(4) Le Carillon, 28 november 1920.

OOSTENDSE LIEDERSCHAT : O HEER, ZEGEN DE ZEE

Cantate n.a.v. de

BLIJDE INTREDE

VAN DEN HEER

H E N D R I K B A E L S

ALS GOUVERNEUR

DER PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

TE OOSTENDE

OP 12 NOVEMBER 1933

Woorden H. BAELS

Muziek J. KEURVELS

O Heer ! Voor wien de Zee, of brandt of kalmt naar wille
Ziet op ons naar gewezen, ziet op ons visscherswerk !
Uw kruis zij voor de zee een teeken om te stellen,
Uw kruis wees ons de hoop, het weze niet een zerk !

* * *

Wij zagen onze mannen ons kinders gaan ter zee,
Wij gaven brooze schuiten ons troost en liefde mée;
Wij vrouwen, voor ons mannen, wij buigen smeekend neder.
Wij Moeders roepen snikkend om onze kleinen weder.

* * *

Ze briescht en stormt de zee en slaat der sloepen boegen,
De masten kraken nêr de zeilen scheuren af,
Hoe zwart is 't al rond ons ! Hoe wreed en doodsche zwoegen,
Het zure stukje brood, we zoeken 't in een graf.

* * *

Wij zullen visschers zijn en lustig mede varen,
En hijschen 't korrenet gelâan met zilveren buit,
En giert dan eens de wind, en steigeren de baren,
Wij buizen op, hei sa ! en schetterlachen luid !

* * *

Wij schenken U ons kroost dat jaagt naar visscherssoorden,
Gelijk de vader was, zóó wordt ons gansche bloed !
Bedaar uwe kleine zee met uwe meesterswoorden,
Zoo wordt de zee een bron die rustig leven doet.

OOSTENDSE NUMISMATIEK

door Edwin LIETARD

INTREDE VAN ALBERT & ELISABETH TE OOSTENDE

Oostende was op 5 juli 1902 in feeststemming, daar hun Koninklijke Hoogheden de Prinsen ALBERT en ELISABETH op die dag hun officiële intrede deden in onze stad.

De verwelkoming van de prinsen gebeurde door Burgemeester A. PIETERS, de schepenen A. LIEBAERT, A. VANIMSCHOOT en A. DEBREYNE, de Stadssecretaris A. VAN ISEGHEM en het voltallig schepencollege. Grote feestelijkheden waren georganiseerd en de diverse maatschappijen wedijverden voor de mooiste presentatie.

Bevlagging van de stad en vooral de opvoering van een koor, gevormd door 4.600 kinderen van de officiële scholen, die een hulde-lied brachten aan de bezoekende Prinsen.

Gedurende hun bezoek aan onze stad verbleven ALBERT en ELISABETH in de Villa "Osterrieth" gelegen op de hoek van de Northlaan en de Zeedijk.

In deze villa werd later hun 3de kind, Prinses MARIE-JOSÉ geboren en dit op 4 augustus 1906.

Ter gelegenheid van dit officieel bezoek aan Oostende werden er 3 medailles geslagen om deze gebeurtenis te herdenken.

De hieronder beschreven medailles werden dan geschonken aan de Prinsen, de voornaamste personaliteiten, het Stadsbestuur en de deelnemende maatschappijen.

1902 MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS AFM. 40/64 mm MET KROON

R. Busten van Elisabeth en Albert naar links gericht. Onderaan links J. STIENON en rechts FISCH & Cie.

V. Een tekst verdeeld over 9 lijnen :
ENTREE OFFICIELLE/DE/LL.AA.RR./LE PRINCE/ ET LA PRINCESSE/
ALBERT/DE BELGIQUE/A OSTENDE/LE 5 JUILLET 1902

Deze medaille werd geschonken aan de Prinsen en de voornaamste personaliteiten.

1902 MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS AFM. 58/40 mm MET RING

R. Busten van Elisabeth en Albert naar links gericht. Onderaan links J. STIENON en rechts FISCH & Cie.

V. Een tekst verdeeld in 9 lijnen :

ENTREE OFFICIELLE/DE/LL.AA.RR./LE PRINCE/ET LA PRINCESSE/
ALBERT/DE BELGIQUE/A OSTENDE/LE 5 JUILLET 1902

Deze medaille werd geschonken aan het Stadsbestuur en de gemeenteraadsleden.

1902 MEDAILLE IN VERZILVERD BRONS AFM. 58/40 mm MET RING

R. Busten van Elisabeth en Albert naar links gericht. Onderaan rechts FISCH & Cie.

V. Een tekst verdeeld over 9 lijnen :

ENTREE OFFICIELLE/DE/LL.AA.RR./LE PRINCE/ET LA PRINCESSE/
ALBERT/DE BELGIQUE/A OSTENDE/LE 5 JUILLET 1902

Onderaan rechts J. STIENON.

Deze medaille werd geschonken aan de deelnemende maatschappijen van de feestelijkheden.

door Norbert HOSTYN

In vorige bijdragen (1) zagen we hoe Oostende na 1914-1918 de uitbreiding zocht in Oostelijke richting, naar Bredene toe : de O.P.E.X. of - meer officieel - de "Vuurtorenwijk".

De O.P.E.X. - van in den beginne "psychologisch" van de rest van de stad "afgesneden" door het havengebied - is als het ware een op-zich staand geheel.

De wijk heeft trouwens nog heel wat van haar oorspronkelijk interbellum-karakter bewaard.

De overige uitbreidingen uit die tijd sloten uiteraard wél aan met de laat-19de eeuwse stad (2) : westwaarts het "Westerkwartier" (komt grosso-modo overeen met de H. Hartparochie), "De Blok" en "De Nieuwe Blok" (3), althans het gedeelte ingesloten door de "vork" Torhoutsesteenweg-Nieuwpoortsesteenweg; een wijk met in hoofdzaak maar niet exclusief meer volkse woningen (Sinte-Godelieveparochie) (4).

Naar het zuiden toe de wijk Sint-Jan en zuidoostelijk de "Conterdam".

Bij dit alles fungeert de Koninginnelaan zowat als scheidingslijn tussen het laat 19de eeuwse stadsdeel en de meer recentere woonwijken.

HET WESTERKWARTIER...

... begon haar opgang pas rond 1900. In 1906 was de groei van die stadswijk dermate gevorderd dat de stichting van een nieuwe parochie zich opdrong (5). Dit gebeurde in 1908. Aan de parochiekerk, de H. Hartkerk was men pas in 1914 beginnen bouwen. Oorlogsomstandigheden waren er de oorzaak van dat die kerk pas in 1927 voltooid zou geraken. De oorlog zette uiteraard ook een rem op de normale ontwikkeling van dit stadsdeel; maar de groei en bloei zou na 1918 echter snel hernemen.

SINT-JAN, CONTERDAM, MEIBOOM

De wijken van de Sint-Jansparochie (Blauw Kasteel, Boterput), voorheen een schaars bewoond gebied met hoevetjes, melkerijen, afspanningen, bewoond door lompenhandelaars en koetsiers, kregen vorm in de twintiger en dertiger jaren.

De kerk zelf werd in 1933 ingewijd (6).

De Sinte-Katharinaparochie (Conterdam) was al in 1912 opgericht, maar het was na 1914 pas dat deze volkse wijk achter het Maria-Hendrikapark en langs de spoorweg een sterke bevolkingstoename en dito bebouwing kreeg.

Achtergrondinformatie bij de Conterdam en de Meiboom is minder gemakkelijk te vinden. Voor wat volgt baseren we ons op een Zee-wacht-bijdrage van 04.09.1987, gesignd "Johan-Katrien".

Reeds vanaf 1744 was men begonnen de schorrelanden, later de Katharinapolder genoemd, uit te dijken. Hierbij moesten heel wat waterlopen gegraven worden. Deze kwamen allemaal samen aan "Den Conterdam" en vormden daar de Camerlinckse, die met de zee verbonden was door middel van sluizen. Tegen de dam of dijk van de Katharinapolder, woonden enkele boeren in verspreide boerderijen. Hun vee vond voedsel in de vette, drassige weiden. Steenovens

waren bovendien de grond aan het ontginnen. Toendertijd was dit gebied nog parochiaal afhankelijk van de moederkerk Sinte-Anna van Stene-dorp.

In 1877 waren er al enkele huizen gebouwd langsheen de Wateringsstraat (de Garre) en de Gistelsesteenweg. Tijdens de tweede wereldoorlog werden deze echter platgebombardeerd.

Bij de eeuwwisseling, en vooral tussen 1900 en 1914, stelden enkele steenoven-eigenaars hun grond te koop voor bouwdoeleinden. In korte tijd werd toen veel gebouwd, en de eigenlijke Konterdamkerk ontstond. In 1910 telde men zo op de Konterdam 203 huizen en op de Meiboom 122 huizen met een gezamenlijk inwonersaantal van om en bij de 2.000 bewoners. Het waren voornamelijk spoorwegen havenarbeiders, militairen en enkele douaniers die er zich kwamen vestigen om alzo dicht bij hun werk te wonen.

Een nieuwe parochie

Als gevolg van deze toenemende bebouwingen en snelle bevolkingsaan-groei, werd in 1912 een afzonderlijke parochie Konterdam-Meiboom gesticht. Ze kreeg als patroonheilige "Sinte-Katharina" mee.

Het was E.H. Franciscus Gustavus DEVOS die op 1 april 1912 bij de bisschop van Brugge, Mgr. WAFFELAERT, geroepen werd. Hij kreeg de opdracht een nieuwe parochie op te richten te Stene-Konterdam, samen met de Meiboom. Meteen was E.H. DEVOS pastoor geworden, echter de armste van het bisdom, want zijn parochie was er één zonder kerk, pastorie en traditie.

De plechtige inhuldiging van pastoor DEVOS op zijn nieuwe parochie, greep plaats op 21 april 1912. De bevolking ontving hem met open armen en leefde in een echte feeststemming.

Tussen 1920 en 1940 werden dan de eerste huizen gebouwd langsheen de Steenovenstraat en de Vanderstichelenstraat, alsook langsheen de Zandvoordeschorredijkstraat.

In 1937 werd de kerk, eigendom van de kerkfabriek, opgericht in de Guido Gezellestraat.

-
- (1) Zie De Plate 86/23, 57, 70, 153 en 245.
  - (2) Waarvan het getekend vogelvluchtperspectief getekend door Ch. DE BRUGARDAN in 1878 een mooi beeld heeft (zie De Plate 86/17, 50, 76, 113, 177 en 215).
  - (3) O. VILAIN, Oostendse aardrijkskunde, in Langs de Oostendse Kateien, Oostende, 1974, p. 136.
  - (4) J.B. DREESSEN & G. VANDAMME, Geschiedenis van een parochie te Oostende : Sinte-Catharina vergaan... Sinte-Godelieve ontstaan, Oostende, 1984.
  - (5) men leze daarover : G. BILLIET, Omtrent de oprichting van de H. Hartparochie en de H. Hartkerk, in Ostendiana V, Oostende, 1986, p. 189 ev.
  - (6) Het essentiële over de geschiedenis van het stadsdeel dat overeenkomt met de huidige Sint-Jansparochie staat reeds te boek, zodat we er hier niet in-extenso dienen op in te gaan : E. DESCHEPPER, Geschiedenis van de Sint-Jansparochie te Oostende 1924-1974, Oostende, 1974.

(vervolgt)

uit een salon de terrasschilder :
de zon boven je haar is anglais
en denken bloedrood op je kaken
is getooid met hulst

haar sieraden in het teater :
au theisme, theïste, theïste

haar ogen denken in het blauw
maar de kleur van de hemel is lösch
en die steen is van shileen

een woord wordt iemand
-een teken op een kruis

een rondje doe je altijd
zonder ende

en je kleren kan ik ruiken
al sluit je af op een hoek
cut is cut is cute

kijk naar je lijk, je eigen tijd
bij de samanen die hun werk
niet afmaken en zich tooien met kralen

een dominee is een schilder
en een kwast is een gat
van hout dat niet past
het hout dat barst-

olpe is wat onbeholpen
de taal van de onnozelen in hun kol

het licht zuivert en wit het rood van de roos
en spreeuwen boven de cirkelstraat
roepen het woord
van de capucijn
dat is bruin of brune

De zon stijgt. En
het huis is tegen het buizen van de maan

De muren van het huis
zijn bakrood van wishfull thinking

Het dubbele zien :
de lippen van de maan

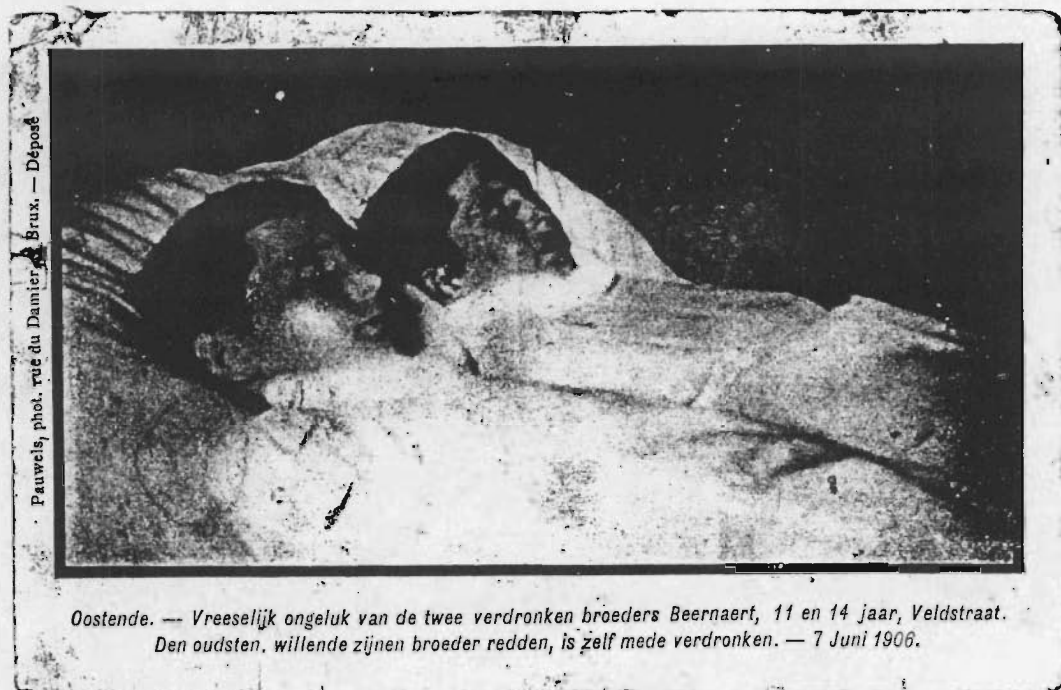
welke man beërft de maan-
welke maan beërft de man-
welke man beërft de maan-
welke maan beërft de man-

Het erf beërft de maan
(samson rood
is wat hij bast)

De vrede is een dagdief

Michel HUISMAN

* Uit : "PÖEZIEKRANT", tweemaandelijks tijdschrift, jaargang 7,
nr. 4, juli-augustus 1983, blz. 17.

Van een zeldzame prentkaart gesproken.....

IN DIT NUMMER

- blz. 125 : J. COOPMAN : William Goold.
- blz. 126 : J. KLAUSING : Een marktlied over de gebroeders De Grave.
- blz. 127 : J.B. DREESEN : Werken in de Montgomerydok.
- blz. 128 : A. CASIER : Oostendse muziekgeschiedenis - XXXVII.
- blz. 130 : J.P. FALISE : Tentoonstelling "Kerkschatten uit Ouden-
burg".
- blz. 131 : J.B. DREESEN : De North Sea Yacht Club.
- blz. 132 : J.P. FALISE : "Plant een bos" actie - de Plate draagt
een steentje bij.
- blz. 133 : O. VILAIN : Oude reglementen.
- blz. 134 : R. LEROY : Opgenomen muziek en lied uit Oostende en
omgeving - Collectie Ostendiana (4).
- blz. 136 : E. SMISSAERT : Literair toerisme aan de kust.
- blz. 138 : E. VANALDERWEIRELDT : Ken uw stad... "De Bolle".
- blz. 141 : A. VAN ISEGHEM : Archieffonds familie Hoys, belangrijk
voor Oostende.
- blz. 143 : N. HOSTYN : Jan De Clerck, kunstschilder (8).
- blz. 145 : Oostendse liederschat : O Heer, zegen de zee.
- blz. 146 : E. LIETARD : Oostendse numismatiek.
- blz. 148 : N. HOSTYN : architecten en architectuur te Oostende
tijdens het interbellum - 5.
- blz. 150 : M. HUISMAN : Oostende (zonder ende) tout court - Café
Ensor.

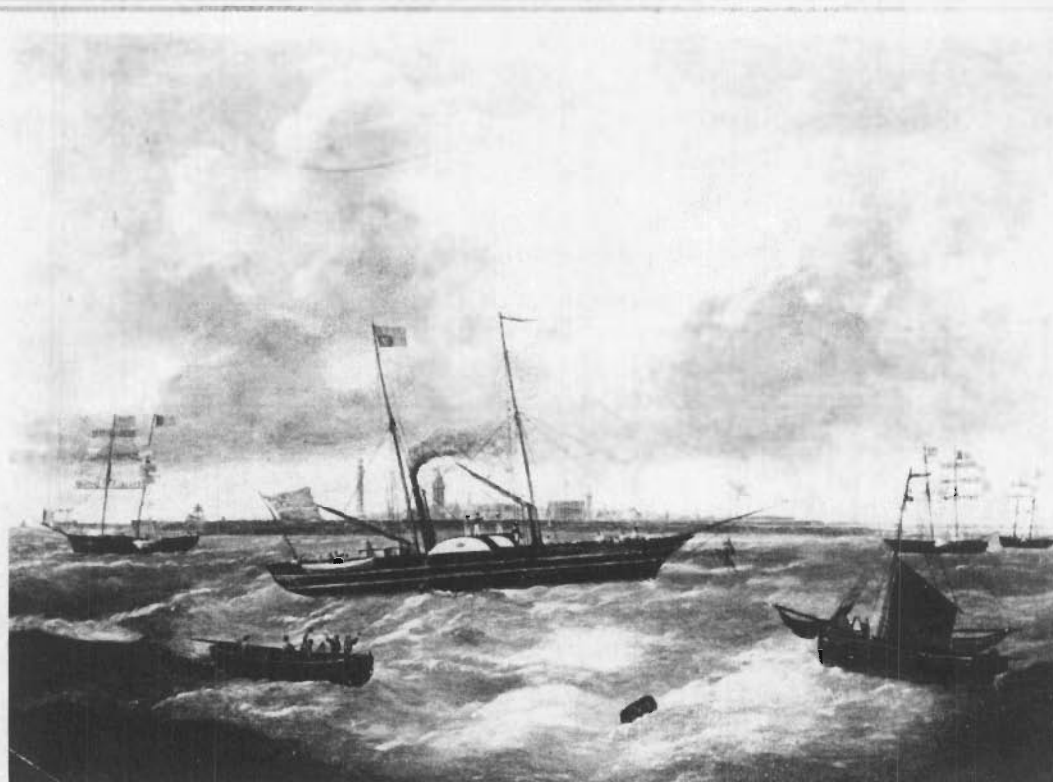
TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

VUE DE LA VILLE
DEDIE A LEURS
Madame Marie Christine Comtesse Royale de Bragançe
et de Bourbon, et Archiduchesse d'Autriche
Duchesse de Bourgogne de Parme et de Toscane, etc.
Gouvernante, Gouvernante et Capitaine

LE PORT D'OSTENDE
A LEURS ROYAUMES
Monseigneur Albert Casimir Prince Royal de Sardaigne
et de Sicile, Duc de Savoie-Torino Grand Comte de Tripoli, Grand de France
Lieutenant Général des Armées du Roi, Commandant de la Flotte Royale
Sous le Commandement de M. de Suffren, etc. etc.

Frans-Balthasar SOLVINS - Gezicht op de stad Oostende en haar haven - anno 1780

Louis VERBOECKHOVEN - Aankomst van Queen Victoria te Oostende - anno 1843